

Barraca del Turó de les Roques Blanques

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Turó de les Roques Blanques

Coordenades:

Latitud: 41.60374
Longitud: 2.01351
UTM Est (X): 417796
UTM Nord (Y): 4606251

Classificació

Número de fitxa: 08120 - 347
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Completament ensorrada. En una foto de finals dels anys 90, encara es podia veure dreta.
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Tipologia A de la normativa específica pels elements arqueològics (Fitxa número 14 del Catàleg de béns a protegir del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal).
Data aprovació: dt., 22/09/2009 - 12:00
Accés: Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 7676401DG1077N0001XY
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart

Descripció

Restes d'una barraca situada al vessant sud-oest de les Roques Blanques, per sobre d'una pedrera que travessa d'est a oest aquest sector del turó. L'accés es fa des de Can Roura, seguint un corriol que fa un recorregut circular travessant de nord a sud en direcció al Collet de Can Roure. Però també es pot fer més directament pel carrer del Turó de les Roques Blanques, entrant fins al final i accedint al bosc a través d'una portella. Si bé, durant un tram es transcorre pel municipi veí de Terrassa, en passar la pedrera, enfilem-se pel corriol que hi passa pel costat.

És de planta circular d'1'75 m de diàmetre interior per 0'60 m d'alçada conservada. Està construïda amb pedra irregular; la corona exterior reposa en les restes d'un muret de pedra seca gairebé enderrocat en la seva totalitat. La porta d'entrada s'identifica per un parell de pedres més o menys escairades conservades dempeus. Estava orientada al sud-est.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots, però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp, i finalment, la presència d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica de les barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat, tot i que a Matadepera els exemples actuals són escadussers. Es poden trobar barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També es poden trobar barraques enmig del camp, i segurament es tracti d'una franja de camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, allí on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp, semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular, i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. En el cas de Matadepera, les poques que s'han localitzat, són de planta circular semi excavades en un marge. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. No sembla que els constructors de les barraques localitzades al terme fossin fets per experts barracaires com són els sardans, homes de la Cerdanya que oferien els seus serveis per a la construcció de pedra seca, com a activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència. Els pocs exemplars semblen construïts pels propis pagesos.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tomo IV. Catàleg de Béns.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). Matadepera. Patrimoni cultural. Ajuntament de Matadepera. Abril de 2014.

MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balmes murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.

QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.

RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.

SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pp. 37-43.

SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.

SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pp. 47-52.SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pp. 9-11.

VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pp.. 56 - 59.

